

Nr 68

Av herr Sandler m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till nybyggnad för Musikaliska akademien med musikhögskolan.

Musikaliska akademiens och musikhögskolans nybyggnadsfråga har sedan decennier varit brännande. Vid mitten av 1940-talet intensifierades arbetena på frågans lösning och nådde under 1946 så långt, att Kungl. Maj:t den 7 februari 1947 på därom av byggnadsstyrelsen gjord framställning uppdrog åt styrelsen att anordna en allmän pristävling för svenska arkitekter rörande förslag till nybyggnad för Musikaliska akademien, musikhögskolan och musikhistoriska museet å ett staten tillhörigt, inom kvarteren Artilleristen och Fyrverkaren i Stockholm beläget område utmed Valhallavägen och Lidingövägen öster om Stadion.

Sedan det med första pris belönade, av arkitekten Erik Ragndal, Göteborg, inlämnade förslaget överarbetats, beräknade byggnadsstyrelsen på grundval av prisläget den 1 juli 1952 kostnaderna för hela byggnadsföretaget till 8 500 000 kronor, varav 3 600 000 kronor belöpte på lokaler för musikhögskolans undervisning, 2 000 000 kronor på centralbyggnad, omfattande entré, den stora orgelsalen och administrationslokaler, samt 2 900 000 kronor på akademiens bibliotek och musikhistoriska museet. För budgetåret 1953/54 äskade byggnadsstyrelsen i skrivelse den 7 november 1952 ett anslag på 1 500 000 kronor till påbörjande av byggnadsföretaget. I skrivelsen diskuterar styrelsen möjligheterna att genomföra byggnadsföretaget i etapper och framhåller önskvärdheten av att början göres med musikhögskolans undervisningslokaler.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 24 november 1952 yttrade Musikaliska akademiens styrelse i detta ärende bl. a. följande:

Akademiens för sitt omfattande och ytterst värdefulla bestånd internationellt kända bibliotek befinner sig i lokaler, vilkas beskaffenhet är under all kritik och därtill så otillräckliga, att man nödgats magasinera en stor del av beståndet utanför akademibygnaden, och kan således endast i begränsad omfattning hållas tillgängligt för forskningen och för musikhögskolans lärare och elever. Från sakkunnigt håll ha lokalernas från brandfaresynpunkt riskabla beskaffenhet och belägenhet vid upprepade tillfällen framhållits, vilket måste anses särskilt oroväckande med tanke på den stora och oersättliga samling av handskrifter och tryck som biblioteket innesluter. Vissa av bibliotekets arbetslokaler äro sedan länge av yrkesinspektionen förklarade hälsovådliga för personalen.

Förhållandena äro sådana, att de till fullo motivera nybyggnadens uppförande omedelbart och i ett sammanhang. Styrelsen tillåter sig erinra om att de bristfälliga lokalförhållandena föranledde framställning om nybyggnad för nära 50 år sedan, efter vilken tidpunkt akademien visserligen erhållit viss utvidgning av sitt lokalbestånd. Om byggnadsföretaget emellertid av statsfinansiella skäl måste uppföras i etapper, så torde den för undervisningen avsedda byggnadsdelen böra komma i första rummet. Utrymmandet av bibliotekslokalerna kan nämligen icke medföra någon nämnvärd ökning av högskolans lokalbestånd, under det att — visserligen otillfredsställande — provisoriska anordningar kunna vidtagas i en del av de nuvarande undervisningslokalerna för tillgodoseendet av bibliotekets mest trängande lokalbehov. Om dessa provisoriska anordningar avses bli bestående under någon längre tid, så måste de emellertid bli omfattande och föranleda betydande kostnader. Bibliotekets chef har i en närsluten PM redogjort för de arbeten, som under sådana omständigheter krävas. Vid ett kortvarigt provisorium på ett eller annat år torde man kunna till nöds reda sig med anordningar av mindre omfattning.

Då styrelsen således hemställer, att Eders Kungl. Maj:t ville upptaga i varje fall det av byggnadsstyrelsen för ändamålet äskade anslaget i nästa års statsverksproposition med angivande av att den första byggnadsetappen skall avse lokaler för musikhögskolan, så vill styrelsen samtidigt med styrka framhålla nödvändigheten av att de skilda byggnadsetapperna komma att följa omedelbart på varandra och särskilt betona det trängande behovet av att biblioteksbyggnaden med det snaraste uppföres. Styrelsen vill i detta sammanhang erinra om de betydande svårigheter för undervisningen, vilka komma att göra sig gällande på grund därav, att biblioteket, som nu dagligen utnyttjas av lärare och elever, under en övergångstid kommer att ligga på stort avstånd från musikhögskolan.

På förslag av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet beviljades för budgetåret 1953/54 900 000 kronor för igångsättande av den första etappen och för budgetåret 1954/55 2 400 000 för fortsatta arbeten med denna första etapp, vilken sålunda avser undervisningslokaler för musikhögskolan.

För budgetåret 1955/56 hade byggnadsstyrelsen hemställt om anvisande av ett investeringsanslag av 2 300 000 kronor, varav 300 000 kronor för slutförande av första etappen och 2 000 000 kronor för utförande av andra etappen, omfattande en centralbyggnad som skall inrymma huvudentré, administrationslokaler, en stor orgelsal, en föreläsningssal m. m.

Departementschefen tillstyrker anvisning av 300 000 kronor till slutförande av den första etappen men har med hänsyn till nödvändigheten av att iakttaga restriktivitet i fråga om investeringsverksamheten icke ansett sig böra tillstyrka byggnadsstyrelsens hemställan om 2 000 000 kronor till utförande av den andra etappen.

Ett avslag på byggnadsstyrelsens framställning skulle innebära, att utförandet av andra och tredje etapperna fördröjdes minst ett år i jämförelse med vad som tidigare avsetts. De stora olägenheter, som uppstår redan därigenom att byggnadskomplexet utföres i etapper och icke i ett

sammanhang, skulle naturligtvis genom ett dylikt uppskov ytterligare förvärras. Mellan Musikaliska akademiens sekretariat och musikhögskolans ledning måste ett dagligt samarbete äga rum, och de båda institutionerna utnyttjar i stor utsträckning samma personal. Detta samarbete måste i hög grad försvåras och kompliceras av att de båda institutionerna under en övergångstid förlägges till olika platser i staden. När musikhögskolans nya undervisningslokaler står färdiga att tagas i bruk, måste högskolans kansli överflyttas till den nya byggnaden och tillfälligt inrymmas i lokaler, avsedda för undervisningen, under det akademiens sekretariat måste kvarstanna i sina nuvarande lokaler.

Även undervisningen blir under en övergångstid splittrad på två håll, emedan orgelsalen i den nuvarande akademibygnaden måste användas i avvaktan på färdigställande av den nya orgelsalen, som ingår i nybyggnadens andra etapp, och även en del annan undervisning, särskilt föreläsningar, måste förläggas till de nu av högskolan disponerade lokalerna. Särskilt för musikhögskolans elever men även för dess lärare blir följderna av att undervisningen förläggs till två olika, relativt långt från varandra belägna platser synnerligen stora, i all synnerhet som musikhögskolan på grund av undervisningens speciella natur och individuella karaktär icke kan ha en sådan arbetsordning som exempelvis folkskoleseminarier med inrutade lektionstider och mellanliggande raster.

Musikhögskolans lärare och elever behöver ha ständig tillgång till akademiens bibliotek. Notmaterial behöver ofta omedelbart ställas till förfogande, och för undervisningens smidiga bedrivande är det oundgängligen nödvändigt att biblioteket finnes inom nära räckhåll. Utöver vad ovan citerats ur Musikaliska akademiens styrelses skrivelse den 24 november 1952 angående bibliotekets trängande behov av utökat lokalutrymme kan anföras, att, därest under en övergångstid lokaler i den nuvarande akademibygnaden och då särskilt orgelsalen måste tas i anspråk för undervisningsändamål, detta synnerligen menligt skulle inverka på bibliotekets möjligheter att inom akademibygnaden tillgodogöra sig erforderliga utrymmen utan dryga kostnader.

Det är sålunda för Musikaliska akademien, musikhögskolan och akademiens bibliotek synnerligen angeläget, att den övergångstid, som kommer att ligga mellan tiden för musikhögskolans överflyttning till de nya undervisningslokalerna och hela byggnadskomplexets fullbordande, blir så kort som möjligt.

Av det nu relaterade bör framgå, att betydande olägenheter, innefattande jämväl att totalkostnaden för beredande av tidsenliga lokaler för musikhögskolans verksamhet säkerligen ökas, föranledes av ett uppskov med andra byggnadsetappens igångsättande. Motionärerna är väl medvetna om att hänsyn i fråga om den totala investeringsvolymen varit ett avgörande motiv för uppskovet och att bifall till denna motion, liksom till

andra motioner avseende investeringsanslag, innebär en utvidgning av den volym som vid finansplanens uppgörande ansetts tillräddlig. Från enskilda motionärers sida vore det givetvis förmätet att tilltro sig något säkert omdöme i vad mån en utvidgning av den totala investeringsvolymen kan vara försvarlig. Icke minst därför att även andra investeringskrav sannolikt kommer att motionsvägen framföras har motionärerna ansett det tillbörligt, att byggnadsplanen för Musikaliska akademien blir föremål för vederbörande utskotts och riksdagens prövning, och har därför icke kunnat underlåta att i det syftet ställa yrkande om andra byggnadsetappens påbörjande utan uppskov.

Helt oberoende av utfallet av denna prövning synes oss den andra angelägenhet vara, som motionen vill påkalla uppmärksamhet för och som gäller förberedande åtgärder för anskaffande av under alla förhållanden för verksamheten behövlig instrumentutrustning.

Musikaliska akademien har i sina anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 under rubriken »Inköp av möbler och inventarier till musikhögskolans nybyggnad» hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 732 000 kronor, varav 170 000 kronor belöper på den stora orgeln för den i byggnadsplanens andra etapp ingående orgelsalen.

Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet har icke ansett sig böra tillstyrka det av byggnadsstyrelsen begärda investeringsanslaget av 2 000 000 kronor för utförande av denna andra etapp. Därför har departementschefen i årets statsverksproposition (bil. 10) icke medräknat något anslag för anskaffande av denna orgel. Såsom akademien i sina anslagsäskanden framhållit, måste emellertid en sådan orgel beställas minst två år före den tid då instrumentet skall stå färdigt att tagas i bruk, och enligt gällande praxis skall en tredjedel av totallikviden erläggas vid beställningen. Även om utförandet av den andra etappen av nybyggnaden för Musikaliska akademien med musikhögskolan skulle uppskjutas till budgetåret 1956/57, måste sålunda beställningen göras allra senast vid ingången av budgetåret 1955/56 och en tredjedel av totalkostnaden för instrumentet utbetalas till vederbörande firma vid samma tidpunkt.

Departementschefen har ansett, att anslaget till anskaffning för inredning och utrustning av första etappen av nybyggnaden, 524 000 kronor, lämpligen kan fördelas på två budgetår och för budgetåret 1955/56 föreslagit anvisande av 300 000 kronor för detta ändamål. Detta anslag bör emellertid ökas med ungefär en tredjedel av 170 000 kronor för att möjliggöra beställning av den i andra etappen ingående stora orgeln.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

- 1) att riksdagen måtte besluta att i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kronor för utförande av den andra etappen i nybyggnad för Musikaliska akademien med musikhögskolan,

2) att det av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet för budgetåret 1955/56 föreslagna anslaget av 300 000 kronor till Musikaliska akademien med musikhögskolan för inredning och utrustning av nya lokaler höjes med 60 000 kronor till 360 000 kronor för ovan angivna ändamål.

Stockholm den 21 januari 1955

Rickard Sandler

Osc. Werner

David Norman

Birger Lundström

Martin Söderquist